

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

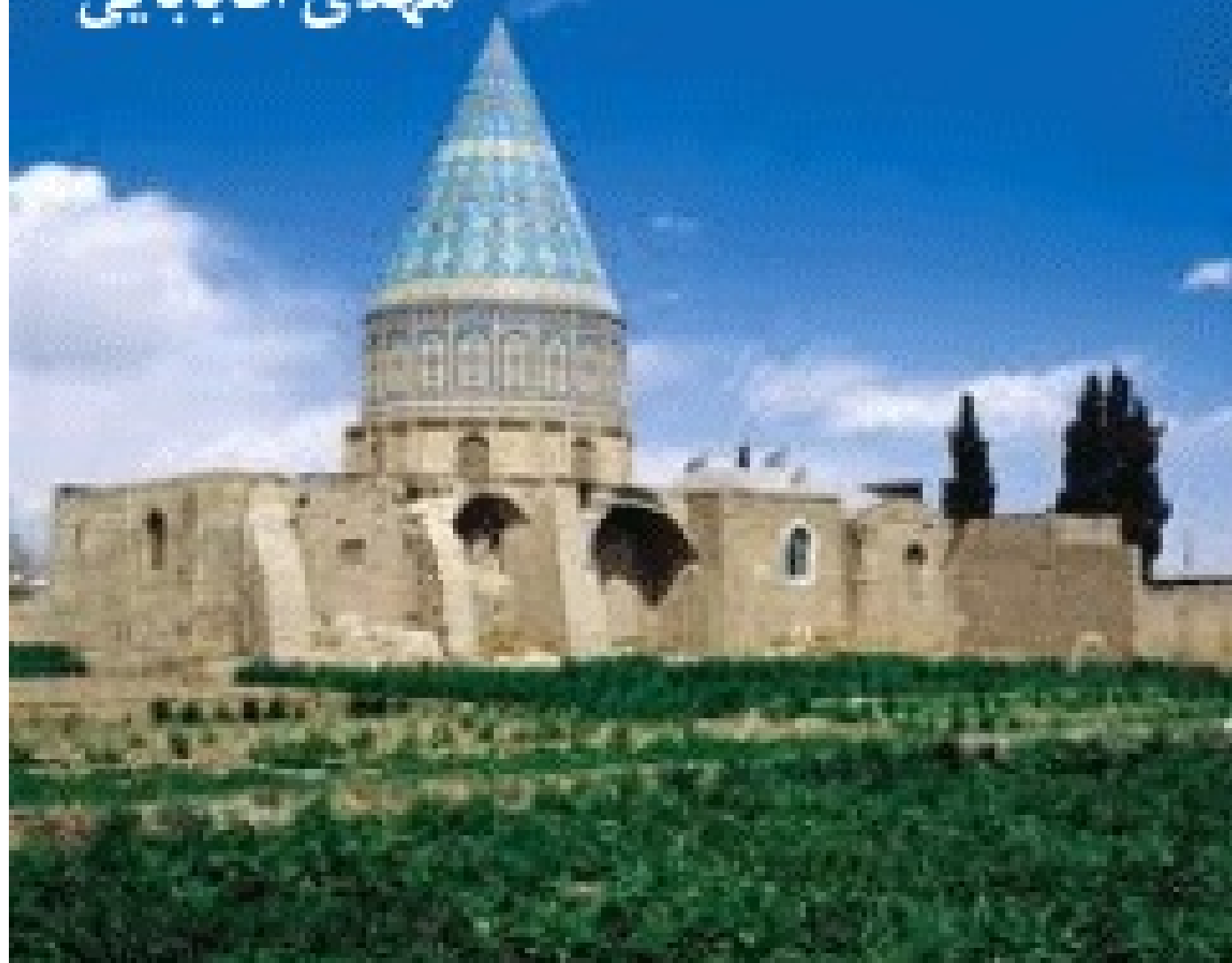
عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

مرد غیرتمند ایرانی

سیری در زندگی ابولولو

مهدی آقابابایی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرد غیرتمند ایرانی (سیری در زندگانی ابولؤلؤ)

نویسنده:

مهدی آقابائی

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	مرد غیرتمند ایرانی (سیری در زندگانی ابولؤلؤ)
۷	مشخصات کتاب
۷	مقدمه:
۷	فرحه الزهرا سلام الله علیها
۷	فصل اول؛ روایات در باب تبرّی و بیزاری از دشمنان اهل بیت علیهم السلام
۸	فصل دوم؛ عظمت و شناخت ابولؤلؤ رحمه الله
۸	الف) شجاع الدین فیروز ابولؤلؤ رحمه الله کیست؟
۸	ب) ازدواج ابولؤلؤ رحمه الله پس از کشتن عمر
۹	ج) قدمت تاریخی بقعه و بارگاه او
۹	د) وصیت امامزاده عزالدین رحمه الله مبنی بر دفن شدن در آن بارگاه ملکوتی
۱۰	فصل سوم؛ سخنان علماء و بزرگان درباره‌ی ابولؤلؤ رحمه الله
۱۰	الف: سخنان صاحب مشارق انوار الیقین
۱۰	ب: سخنان صاحب ریاض العلماء
۱۱	ج: سخنان قاضی سید نور الله شو شتری
۱۱	فصل چهارم؛ شان و مقام ابولؤلؤ رحمه الله و خبر داشتن حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام از اقدام او
۱۱	الف: شان و مقام جناب ابولؤلؤ رحمه الله در لسان روایات اهل بیت عَلَیْهِمُ السَّلَام
۱۲	ب؛ اطلاع امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام از اقدام جناب ابولؤلؤ رحمه الله
۱۲	فصل پنجم، سؤالات و شبهات درباره‌ی ابولؤلؤ رحمه الله خود کشی ابولؤلؤ رحمه الله
۱۲	اشاره
۱۳	اتهام مجوسیت و یا نصرانیت به جناب ابولؤلؤ رحمه الله
۱۴	ادله‌ی علمای شیعه در اثبات ایمان و اخلاص جناب ابولؤلؤ رحمه الله
۱۴	دلیل وجدانی و شاهد درونی:

- ۱۴ ..... اوصاف نامبرده شده برای جناب ابولولوء رحمه الله در روایت احمد بن اسحاق قمی رحمه الله: .....
- ۱۵ ..... ارتکاز ذهنی مؤمنین و محبین اهل بیت عَلَیْهِمُ السَّلَام: .....
- ۱۵ ..... اخبار امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام بر استحقاق بهشت برای جناب ابولولوء رحمه الله: .....
- ۱۵ ..... حضور جناب ابولولوء رحمه الله در نماز جماعت مسجد مدینه: .....
- ۱۶ ..... طلب رحمت از خداوند برای ابولولوء رحمه الله از سوی حذیفه بن یمان صحابی رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: .....
- ۱۶ ..... مسلمان بودن دختر ابولولوء رحمه الله: .....
- ۱۶ ..... خونخواهی امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام نسبت به خون دختر ابولولوء رحمه الله: .....
- ۱۷ ..... ارتباط ابولولوء رحمه الله با امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام و نیز خواص از یاران حضرت: .....
- ۱۷ ..... تکریم و بزرگداشت مرقد و بارگاه آن بزرگوار از قدیم الایام در بین شیعیان و علمای شیعه: .....
- ۱۷ ..... فصل ششم؛ زیارت مراجع تقلید و سایر علماء از بارگاه ملکوتی جناب ابولولوء رحمه الله .....
- ۱۸ ..... فصل هفتم؛ فوت عمر بن الخطاب .....
- ۱۸ ..... الف: جواز قصاص عمر بن خطاب به فتوای اهل سنت .....
- ۱۸ ..... ب؛ چگونگی فوت عمر .....
- ۱۹ ..... ج: نامه‌ی جناب ابولولوء رحمه الله به عمر بن الخطاب .....
- ۱۹ ..... د) خواب دیدن عمر .....
- ۱۹ ..... ه) سخنان صاحب ناسخ التواریخ .....
- ۲۰ ..... خبر کشته شدن عمر بن الخطاب به دست ابولولوء رحمه الله در سال ۲۳ هـ. ق .....
- ۲۳ ..... فصل هشتم؛ ابولولوء رحمه الله پس از قتل عمر چگونه به کاشان آمد .....
- ۲۴ ..... فصل نهم؛ روز به درک واصل شدن عمر .....
- ۲۴ ..... علمائی که قائلند به روز نهم ربیع الاول به عنوان روز قتل عمر .....
- ۲۴ ..... علمائیکه قائل به روز ۲۶ و ۲۷ ذی الحجه هستند .....
- ۲۴ ..... پی‌نوشتها: .....
- ۲۶ ..... درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان .....

مرد غیرتمند ایرانی (سیری در زندگانی ابولؤلؤ)

مشخصات کتاب

مرد غیرتمند ایرانی (سیری در زندگانی ابولؤلؤ)

نویسنده: مهدی آقابابایی

ناشر دیجیتال: مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

مقدمه:

از آنجا که تاریخ صدر اسلام عموماً بر گرفته از منابع و متون عامه بوده و در این بین تحریفات و برداشتهای غیر صحیح و مغرضانه حتی نسبت به شخصیت‌های ممتاز تاریخ از شخصیت رسول مکرّم اسلام صلی الله علیه و آله گرفته تا سایر بزرگان تاریخ اسلام به وفور به چشم می‌خورد از این رو بدیهی است که در نزد این طیف، چگونه دیدگاه و نظری نسبت به شخصی چون جناب ابولؤلؤ رحمه الله قاتل دومی اعمال گردد. و در یک جمله در نزد عامه، مبعوضترین افراد جناب ابولؤلؤ رحمه الله می‌باشد.

فلذا مجموعه‌ی حاضر تلاشی بس اندک و در خور وسع این کمترین است تا با وجود همه نواقص و کاستی‌ها و موانع فوق از لابلای متون روایی و حدیثی اعم از منابع شیعه و سنی شناختی اجمالی در احوال آن بزرگوار ارائه نمائیم.

شخصیتی که در حقیقت با اقدام بزرگ خویش قلب مقدس حضرت صدیقه طاهره سلام الله علیها و امیرالمؤمنین علیه السلام و ائمه معصومین علیهم السلام را خشنود ساخت و ریشه ظلم و فتنه و تحریف و بدعت را از بیخ و بن بر کند و نفرین حضرت زهرا سلام الله علیها را نسبت به او که خطاب به وی فرمود:

«@ خداوند شکمت را پاره کند» محقق ساخت.

فرجه الزهرا سلام الله علیها

رسول خدا برای مؤمنین راستین در تمام ابعاد زندگی الگو و مقتدای بسیار پسندیده‌ای است (۱) عید الزهرا سلام الله علیها در نهم ربیع الاول یک عمل احساسی و اختراعی شیعه نیست که بر اثر القائات شیطانی دشمنان و مخالفان و مزدوران سقیفه سخیفه و سر سپردگان غاصبان خلافت بر اذهان نا پاک گروهی از کجاندیشان و منحرفان و هویت باختگان و سادهلوحان و ... توهم کرده‌اند بلکه برگزاری مجالس جشن و سرور در نهم ربیع الاول یک عمل اعتقادی و اصولی با پیروی از رسول خدا و ائمه معصومین علیهم السلام می‌باشد چه این که رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نخستین کسی بود که به امر خداوند متعال روز نهم را روز جشن و سرور اعلان کرد و بدان عمل نمود.

فصل اول؛ روایات در باب تبرّی و بیزاری از دشمنان اهل بیت علیهم السلام

شایسته است خوانندگان محترم قبل از ورود در اصل متن، تاملی دقیق در روایات ذیل نمایند تا به اهمیت اقدام منحصر به فرد آن بزرگوار بیش از پیش واقف گردند.

۱- قال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

«من تائم ان يلعن من يلعنه الله فعليه لعنة الله».

(هر کس از لعنت نمودن کسی که خداوند او را لعنت نموده خود داری نماید، لعنت خداوند بر او باد). (۲)

۲- امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام فرموده‌اند:

(هر کس گناه شمارد لعن بر کسانی که مورد لعن خداوند قرار گرفته‌اند پس لعنت خدا بر او باد). (۳)

۳- عن الامام زین العابدین عَلَیْهِ السَّلَام:

«من لعن الجبت و الطاغوت لعنه واحده كتب الله له سبعین الف الف حسنه و محی عنه سبعین الف الف سیئه و رفع له سبعین الف الف درجه و من امسی یلعنهما واحده كتب له مثل ذلك».

(هر کس جبت و طاغوت (ابوبکر و عمر) را در هر روز یک مرتبه لعن کند، خداوند متعال هفتاد هزار هزار (هفتاد میلیون) حسنه برای او بنویسد و هفتاد هزار هزار گناه از او محو کند و هفتاد هزار هزار درجه برای او بلند کند و هر کس در شب یک مرتبه لعن کند برای او همین اجر و پاداش است). (۴)

۴- امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام فرموده‌اند:

(هیچ خونی به ناحق از دماغ کسی ریخته نشده و هیچ مال حرامی بدست نیامده و هیچ عمل زنایی در اسلام تا روز قیامت انجام نگرفته، مگر آنکه گناه این همه بر گردن ابوبکر و عمر است تا این که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف قیام کند و ما بنی هاشم بزرگ و کوچکمان را امر به دشنام به آن دو و براءت از آن دو می‌کنیم). (۵)

۵- حسین بن ثویر و ابو سلمه سراج نقل کرده که این دو گفتند ما شنیدیم که امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام بعد از هر نماز واجب چهار نفر مرد، ابوبکر، عمر، عثمان بن عفان و معاویه بن ابی سفیان و چهار نفر زن عائشه، حفصه، هند جگر خواره و ام حکم خواهر معاویه را اسم می‌برده و آنها را لعن کرده است (۶)

۶- قال الصادق عَلَیْهِ السَّلَام:

«كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنَا وَ لَمْ يَتَبَرَّءَ مِنْ أَعْدَائِنَا».

(دروغ می‌گوید کسی که گمان می‌کند ما را دوست دارد ولی از دشمنان ما براءت نمی‌جوید). (۷)

۷- قال الرضا عَلَیْهِ السَّلَام:

«كَمَالُ الدِّينِ وَلَايَتُنَا وَ الْبِرَاءَةُ مِنْ عَدُوِّنَا».

(کمال و نهایت دین در ولایت و دوستی ما و براءت از دشمنان ما است). (۸)

۸- قال الصادق عَلَیْهِ السَّلَام:

«مَنْ شَكَّ فِي كُفْرِ أَعْدَائِنَا وَ الظَّالِمِينَ لَنَا فَهُوَ كَافِر».

(هر کس در کفر دشمنان ما (اهل بیت عَلَیْهِمُ السَّلَام) و کسانی که به ما ظلم کرده‌اند شک کند او خود کافر است). (۹)

فصل دوم؛ عظمت و شناخت ابولؤلؤ رحمه الله

الف) شجاع الدین فیروز ابولؤلؤ رحمه الله کیست؟

نام اصلی آن بزرگوار فیروز و کنیه‌اش ابولؤلؤه (به علت داشتن دختری به نام لولوه که بعدها به علت سهولت و آسانی تلفظ به ابولؤلؤ مشهور گردیده) و لقبش شجاع الدین (به سبب شجاعت منحصر به فرد وی در آن اقدام بزرگ) بوده است. اصلیت وی ایرانی و زادگاهش شهر نهاوند بوده است (۱۰)

ب) ازدواج ابولؤلؤ رحمه الله پس از کشتن عمر

مرحوم علامه عظیم الشلان نورانی ماندرانی در کتاب شریف «شجره طوبی» ص ۱۰۷ می‌نویسد:

در میان شیعه معروف است که ابولؤلؤ رحمه الله بعد از زخم زدن آن نابکار به خدمت امیرالمؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام آمد و قتل عمر را نقل نمود حضرت به اعجاز او را کاشان فرستاد و دختر قاضی کاشان را به او دادند و از آن فرزندان صالحی به وجود آمد. (۱۱)

ج) قدمت تاریخی بقعه و بارگاه او

به اتفاق نظر کارشناسان میراث فرهنگی، بقعه و بنایی که هم اکنون بر فراز قبر آن بزرگوار در خارج شهر کاشان و در نزدیکی باغ فین کاشان خودنمایی می‌کند، بجا مانده از معماری سبک ایلخانی مغول یعنی بین ۸۰۰ - ۷۰۰ سال قبل می‌باشد و نیز در بازدید دقیقی که اخیراً یکی دیگر از کارشناسان میراث فرهنگی شهرستان کاشان به عمل آورد و تعجب و حیرت بیشتری را برانگیخت نکته‌ای مهم بود که وی این گونه ابراز داشتند:

«با توجه به اسناد و مدارک معتبر از کاوشها و تحقیقات تاریخی پیرامون ابنیه و اماکن دارای قدمت در این شهرستان، در سال ۱۱۹۲ هجری قمری یعنی حدود ۲۳۳ سال قبل، زلزله مهیب و ویران کننده‌ای بوقوع می‌پیوندد که طبق مدرک فوق، شهر به کلی ویران شده و از هر ۸۰۰ نفر ۶۰۰ نفر آن کشته و ۲۰۰ نفر متواری گشته‌اند و این در حالیست که در اوایل همان قرن نیز زلزله‌ای دیگر شبیه این زلزله که حدود ۳۳۰ سال قبل بوده بوقوع پیوسته است، اما با توجه به این که تقریباً کلیه ابنیه و اماکن تاریخی کاشان که بر اثر آن دو زلزله تخریب و یا در معرض تخریب قرار گرفته، اما عجیب اینست که این بنای منحصر به فرد بدون هیچ گونه تزلزل و باز سازی اساسی همچنان از جمله استوارترین و محکمترین سازه‌های معماری سبک قدیم بوده و می‌باشد» و این علی‌رغم کم لطفی‌ها و بعضاً دشمنی‌هایی بوده است که در زمانهای گذشته و به خصوص در زمان سلاطین جور و ظلم در بی‌اعتنایی به این مکان و یا حتی اقدامات زمین‌ساز در جهت تخریب این مکان به عمل آمده است.

شایان توجه بیشتر این که در دیداری که اخیراً با مسؤول میراث فرهنگی شهرستان کاشان و معاونت فنی میراث فرهنگی کشور جناب مهندس امینان صورت پذیرفت، ایشان اظهار داشتند که دلائلی قوی در دست است که تأیید می‌کند پایه گذاری اصلی بنای بقعه‌ی ابولؤلؤ رحمه الله به قرن دوم و یا سوم قمری یعنی حدوداً ۱۱۰۰ - ۱۲۰۰ سال قبل (یعنی از زمان ائمه معصومین عَلَیْهِمُ السَّلَام) صورت پذیرفته است.

که مطلب فوق، شاهد دیگرست بر قدمت و اصالت غیر قابل انکاری بر نزدیکی و اتصال این مکان و صاحب این قبر شریف به زمان ائمه معصومین عَلَیْهِمُ السَّلَام و تکریم و احترامی که از قدیم الایام در بین مؤمنین و متشعّره نسبت به این مکان و بقعه و بارگاه موجود بوده است (۱۲)

د) وصیت امامزاده عزالدین رحمه الله مبنی بر دفن شدن در آن بارگاه ملکوتی

از نکات حائز اهمیت که تامل و توجه هر زائری را بر می‌انگیزد این که یکی از اولاد و نوادگان امام زین العابدین عَلَیْهِ السَّلَام متوفای سال ۹۴۶ ه ق که در عصر خود عالم و فقیهی بزرگ محسوب می‌گردیده به وصیت خود، مدفن و مزار خود را پایین پای قبر مطهر جناب ابولؤلؤ رحمه الله و در آستانه‌ی ورودی زیارت وی قرار داده است، که هم اکنون نیز محل زیارت زوّار مرقد جناب ابولؤلؤ رحمه الله می‌باشد.

که این گویای مقام رفیع و عظمت شان جناب ابولؤلؤ رحمه الله در نزد آن بزرگوار بوده است که او را به چنین وصیتی ترغیب نموده است (۱۳)

فصل سوم؛ سخنان علماء و بزرگان درباره‌ی ابولؤلؤ رحمه الله

الف: سخنان صاحب مشارق انوار الیقین

صاحب رجب برسی حلی در کتاب «مشارق انوار الیقین فی حقایق کشف اسرار امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام» در باب تتمه‌ی اسرار امیرالمؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام از محمد بن سنان نقل کرده است که روزی حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام به عمر بن خطاب فرمود: «ای مغرور! همانا تو را در دنیا کشته‌ی زخم بنده‌ی ام معمر می‌بینم که به جور و جفا بر او حکم کرده ای پس او تو را با توفیق الهی خواهد کشت و به آن وسیله علی رغم میل تو وارد بهشت می‌شود.»

ابولؤلؤ رحمه الله دارای جلالت قدر و مورد توجه حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام بوده است و قدر و منزلت ابولؤلؤ رحمه الله همان بس که نفرین حضرت صدیقه‌ی طاهره سلام الله علیها به عمر بن خطاب زمانی که قباله‌ی فدک را پاره کرد، بدست ابولؤلؤ رحمه الله اجرا شد (۱۴)

ب: سخنان صاحب ریاض العلماء

مرحوم افندی در کتاب «ریاض العلماء» می‌نویسد:

فیروز ابولؤلؤ رحمه الله از بزرگان مسلمانان و مجاهدان آنها و از پیروان خالص حضرت امیرالمؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام بوده است از این رو بعضی‌ها نوشته‌اند که انگیزه‌ی تصمیم ابولؤلؤ رحمه الله بر قتل عمر بن الخطاب یک امر اعتقادی و حمایت از خاندان رسالت عَلَیْهِمُ السَّلَام بوده است، چه این که او داستان سقیفه، غصب خلافت از امیرالمؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام و غصب فدک از حضرت زهرا سلام الله علیها و اهانت و هتک حرمت به خاندان رسالت عَلَیْهِمُ السَّلَام و شهادت صدیقه طاهره سلام الله علیها بر اثر ضربت عمر بن الخطاب و شهادت حضرت محسن عَلَیْهِ السَّلَام و دیگر ظلم و ستمش بر اهل بیت عصمت و طهارت عَلَیْهِمُ السَّلَام را از برادرش ذکوان که عالم مدینه بوده و از دیگران شنیده بود، ابولؤلؤ رحمه الله که سواد خواندن و نوشتن داشت، روزی به عمر بن الخطاب نوشت که:

(کسی که بر مولایش عصیان و حقش و ملکش را غصب کند و همسرش را بزند و به شهادت برساند و هتاکی نماید ... جزایش چیست؟!)

عمر بن الخطاب نوشت: «چنین کسی واجب القتل است». وقتی جواب عمر به دست ابولؤلؤ رحمه الله رسید، تصمیم بر قتل او گرفت، زمانی که به قصد قتل عمر با او روبرو شد به عمر بن الخطاب گفت:

تو چرا بر مولایت امیرالمؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام عصیان و خلافتش را غصب و فدک که حق فاطمه‌ی زهرا سلام الله علیها بوده غصب کردی و او و محسنش را کشتی و ظلم و ستم و هتک حرمت به خاندان رسالت عَلَیْهِمُ السَّلَام نمودی؟ و آنگاه با چند ضربه کارد شکم عمر را درید و به جهنم واصل کرد. (۱۵)

چه نیکو گفت شاه شجاع:

ابولؤلؤ عجب کاری نموده

در شادی به قلب ما گشوده

درک را عرضه کرده بر ابا حفص

به این کارش ز شیعه دل ربوده

بهشتی شد ابولؤلؤ به این کار

امیرالمؤمنین مدحش نموده

ج: سخنان قاضی سید نور الله شو شتری

کتاب مجالس المؤمنین ج ۱ ص ۸۷ و ۸۸ در ذکر کاشان می‌نویسد:

اهل کاشان ابولؤلؤ رحمه الله را قاتل عمر می‌دانند وقتی عمر را کشت گریخت و اهل کاشان به واسطه محبت به خاندان رسالت عَلَيْهِمُ السَّلَام او را تعظیم و تکریم نمودند و از شر دشمنان محافظت کردند تا این که در کاشان از دنیا رفت. مزار او در داخل شهر کاشان است.

به واسطه‌ی این کاری که انجام داده او را بابا شجاع الدین می‌نامند. چه این که هر کس دشمن دین را به قتل برساند او شجاع الدین است و «بابا» اگر چه در لغت به معنی پدر است ولی کسی که کار عظیمی انجام دهد او را بابا می‌نامند و عمر بن خطاب در نظر اهل کاشان همچون ابوبکر در نظر اهل سبزوار خوار و بی‌اعتبار است از این رو ملا حیرتی گفته:

خوارم اندر ولایت قزوین

چون عمر در ولایت کاشان

شیعه را این اعتقاد است که ابولؤلؤ رحمه الله از شیعیان خلص امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام است (۱۶)

فصل چهارم؛ شان و مقام ابولؤلؤ رحمه الله و خبر داشتن حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَام از اقدام او

الف: شان و مقام جناب ابولؤلؤ رحمه الله در لسان روایات اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام

اوصاف و تعابیر دلالت کننده بر مقام آن بزرگوار و عظمت اقدام منحصر به فرد وی در نزد اهل بیت عصمت و طهارت عَلَيْهِمُ السَّلَام متعدد است که ما در اینجا به ذکر او صافی که در روایت «احمد بن اسحاق قمی» بسنده می‌کنیم:

◀ او کسیست که خداوند به دست او دشمن خود و رسولش را هلاک نمود.

◀ او کسیست که به دست او خداوند نفرین حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها را در حق عمر مستجاب فرمود.

◀ او کسیست که خداوند به واسطه‌ی او قول خود در قرآن را محقق نمود که: «فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا».

◀ او کسیست که شوکت مبغض رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را در هم شکست.

۵- او کسیست که به واسطه‌ی او فرعون اهل بیت پیامبر و ظالم در حق آنان و غاصب حقوق و از بین برنده حرمت آنان را هلاک ساخت.

۶- او کسیست که رئیس منافقان و بت «جبت» را از بین برد.

۷- او کسیست که خداوند به واسطه‌ی اقدام او چشم رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را روشن ساخت.

۸- او کسیست که خداوند به واسطه‌ی او غم و غصه اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام را مبدل به خشنودی ساخت.

۹- او کسیست که خداوند به واسطه‌ی او انتقام اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام را باز ستاند.

۱۰- او کسیست که خداوند به واسطه‌ی او لباس سیاه را از اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام و پیروانش بیرون کرد.

۱۱- او کسیست که غمهای اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام را بر طرف ساخت.

۱۲- او کسیست که خشنودی و سرور را به شیعیان اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام باز گردانید.

۱۳- او کسیست که عید را برای اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام ایجاد کرد.

۱۴- او کسیست که خشودی را برای اهل بیت عَلَیْهِمُ السَّلَام پدید آورد.

۱۵- او کسیست که دشمن اهل بیت عَلَیْهِمُ السَّلَام را مغلوب ساخت.

۱۶- او کسیست که ضلالت و گمراهی را از بین برد.

۱۷- او کسیست که مؤمنین را راحت ساخت.

۱۸- او کسیست که سر و راز منافقین را افشاء ساخت.

۱۹- او کسیست که مظلوم را نصرت بخشید.

۲۰- او کسیست که بدعتها را برای مسلمانان کشف نمود. (۱۷)

که اوصاف فوق و دیگر او صافی که برای او از روایات استفاده می‌گردد نشانگر علو ایمان او و بلندی مقام و مرتبه‌ی او در بهشت خواهد بود.

که ناگفته پیداست که رسیدن به چنین توفیقاتی که در بالا ذکر گردید بدون توفیقی از سوی خداوند جل و علی میسر نمی‌گردد. «
إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ». (۱۸) (۱۹)

ب؛ اطلاع امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام از اقدام جناب ابولؤلؤ رحمه الله

از جمله‌ی زیر به خوبی می‌توان بر داشت نمود که جناب ابولؤلؤ رحمه الله تصمیم خود را به اطلاع امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام رسانده بود و تقریر و تأیید حضرت را نسبت به عمل خود به دست آورده بود و یا به نحوی دیگر آن حضرت عَلَیْهِ السَّلَام در جریان این امر قرار داشت چرا که طبق این نقل «سیقتلک ابولؤلؤ توفیقا، یدخل به و الله الجنان علی الرغم منك». که ابولؤلؤ رحمه الله تو را به زودی از توفیقی که خداوند نصیب او می‌سازد به قتل می‌رساند و علی رغم میل باطنی تو وارد بهشت می‌گردد. (۲۰) و یا طبق نقل دیگری:

«ان امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام قال للثانی: یا مغرور! اَنْیَ اَرَاکَ فِی الدُّنْیَا قَتِیْلًا بِجِرَاحِهِ مِنْ عَبْدٍ [أُمَّ مَعْمَرٍ] تَحْکُمُ عَلَیْهِ جَوْرًا فَيَقْتُلُکَ». امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام خطاب به دومی فرمود:

«ای مغرور! همانا تو را می‌بینم که در دنیا به واسطه ضربت و جراحتی از عبدی که تو بر او از روی ظلم و جور بر او حکم می‌رانی کشته می‌شوی و این توفیقست که نصیب او می‌گردد. (۲۱) استفاده می‌گردد که حضرت عَلَیْهِ السَّلَام به نحوی از این اقدام با خبر بودند و آن را برای جناب ابولؤلؤ رحمه الله توفیقی از سوی خداوند شمرده و باعث متنعم شدن به بهشت خداوند می‌دانند.

فصل پنجم، سؤالات و شبهات درباره‌ی ابولؤلؤ رحمه الله خود کشی ابولؤلؤ رحمه الله

اشاره

یکی از مطالبی که در متون اهل سنت درباره‌ی عاقبت و سرانجام کار جناب ابولؤلؤ رحمه الله به چشم می‌خورد که متاسفانه در برخی از کتابهای شیعه نیز متأثر از همان مطالب، بدون توجه به سندیت و اعتبار آن تکرار شده این دروغ و کذب محض است که بعضی گفته‌اند:

ابولؤلؤ رحمه الله بعد از اقدام به مضروب نمودن عمر خطاب در حالی که خود را در محاصره ماموران حکومت دید با ضربه‌ای به خود اقدام به خود کشی نمود.

برای پاسخ به این دروغ محض علاوه بر تصریحاتی که در برخی از متون علمای بزرگوار جهان تشیع مبنی بر اعجاز امیرالمؤمنین

عَلَيْهِ السَّلَام در انتقال جناب ابولؤلؤ رحمه الله به کاشان و موجود بودن بقعه و بارگاه وی در آن مکان باید به چند نکته‌ی دیگر توجه نمود:

اولاً: همانطور که قبلاً نیز اشاره شد طرح این گونه مطالب از سوی بعضی از متون اهل سنت که در نزد آنان منفورترین و دشمن‌ترین افراد، جناب ابولؤلؤ رحمه الله می‌باشد جای تعجب و شگفتی ندارد.
ثانیاً:

این نیز یکی از تناقضات و اکاذیبیست که در متون خود خلاف آن را می‌توان یافت نمود. از جمله این که در بعضی از متون آنها آمده است:

«لا یدری اَیْنَ ذَهَبَ» (دانسته نشد که ابولؤلؤ رحمه الله کجا رفت) و یا در بعضی از دیگر از متون آنها آمده است که ابولؤلؤ رحمه الله در حالی که ماموران حکومت در تعقیب او بودند اما او غیب گردید و یافت نشد و از سوی دیگر هرگز در کتابهای آنان نیامده است که اگر او خود کشی کرد با جنازه و پیکر او چه کردند؟ آیا مدفون گردید یا خیر؟ و اگر مدفون گردید کجا و چگونه؟
ثالثاً:

از دو نکته فوق که بگذریم مطلبی دیگر که به طور متعدد در کتابهای تاریخی اهل تسنن به چشم می‌خورد این مطلب است که بعد از اقدام ابولؤلؤ رحمه الله، عیدالله فرزند عمر در حالی که پدرش در بستر مرگ افتاده بود به عنوان قصاص و خونخواهی سه نفر را که عبارت بودند از «هرمان»، «جفینه» و «لؤلؤه» (دختر ابولؤلؤ رحمه الله) را کشت و هنگامی که خبر این اقدام او به پدرش که در حال مرگ بود رسید، او نیز عمل فرزندش را تقبیح نمود و گفت:

«قاتل من ابولؤلؤ بوده است نه کس دیگر». که معلوم می‌گردد اگر جناب ابولؤلؤ رحمه الله اقدام به خود کشی نموده بود دیگر نیاز به این اقدامات نبود و نباید اشخاص دیگری که از آنها نامبرده شد به خونخواهی پدر مورد قتل واقع گردند. پس به علت عدم دسترسی به آن بزرگوار به جای او نزدیکانش را به قتل رسانیدند. (۲۲)
رابعاً:

در کتابهای اهل تسنن نقض این مطلب آمده است که: «ابولؤلؤ رحمه الله بعد از اقدام به مضروب نمودن عمر در حال گریختن، تعداد دیگری از اطرافیان عمر که معمولاً حدود ۱۳ نفر را ذکر کرده‌اند زخمی نمود و فرار کرد». (۲۳)
خامساً: تناقضات متعددی که در این رابطه در کتابهای اهل سنت موجود می‌باشد خود گویای کذب و جعلی بودن مطلب می‌باشد، که در بعضی متون آمده که ابولؤلؤ رحمه الله خنجری به خود زد و کشته شد.
(۲۴) در جای دیگر آمده:

عیدالله بن عمر او را کشت. (۲۵) و نیز در جای دیگر آمده که مردی از قبیله‌ی بنی تمیم او را کشت. (۲۶) و نهایتاً در متنی دیگر آمده که: عبدالله بن عوف سر او را از تن جدا کرد. (۲۷)

سادساً: وقتی در نزد ما شیعیان، اسلام و ایمان آن بزرگوار ثابت گردید و به تعبیر صاحب مستدرک او از اکابر مسلمین و از یاران مخلص امیرالمؤمنین است و نیز آنچه که قبلاً حضرت امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام که خطاب به دومی ذکر گردید که فرمود:
«ای مغرور! می‌بینم تو را که به واسطه ضربتی که از عبدی که مورد ظلم تو قرار می‌گیرد کشته می‌شوی و او بر خلاف میل تو وارد بهشت خواهد گردید». طبعاً دیگر اقدام به خود کشی که در روایات ائمه‌ی معصومین ما برابر با آتش جهنم و عذاب الهی ذکر گردیده است هرگز از شخصیت آن بزرگوار ممکن به نظر نمی‌رسد. (۲۸)

اتهام مجوسیت و یا نصرانیت به جناب ابولؤلؤ رحمه الله

جناب ابولؤلؤ رحمه الله قبل از تشریف به دین مبین اسلام و همچون سایر ایرانیان آیینی نصرانی یا مجوسی داشته است (۲۹) که ناگفته پیداست که داشتن دین مسیحیت و یا زرتشتی (قبل از اسلام) که از ادیان الهی بودند برای کسی منقصت و عیب محسوب نمی‌گردد که عامه سعی نموده‌اند با بزرگ جلوه دادن این نکته آن را به عنوان دین همیشگی آن بزرگوار اثبات نمایند و حال آنکه بزرگان و شیوخ و خلفای خودشان قبل از اسلام آوردن ظاهری به آیین کفر و بت پرستی مشهور بوده‌اند).

اتهام مجوسیّت و یا نصرانیت و غیر این دو به جناب ابولؤلؤ رحمه الله از سوی پیروان اهل عامه امری بسیار طبیعیت و این اتهام از سوی آنان منحصر به شخصیت وی نیست، بلکه در خصوص حضرت ابو طالب عَلِيهِ السَّلَام پدر بزرگوار امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام نیز اتهام کفر وارد کرده‌اند و این چیزی نیست مگر عداوت و دشمنی آنان با حضرت امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام و از این بالاتر از پیروان و اتباع آل امیه جای تعصب نخواهد بود وقتی در خصوص شخصیت منحصر به فرد عالم خلقت حضرت امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام پس از شهادت آن حضرت در مسجد کوفه گفتند:

«و هل كان علي يَصَلِّي» مگر علی بن ابیطالب نماز می‌خوانده که در مسجد او را کشته‌اند؟

پس دیگر در خصوص جناب ابولؤلؤ رحمه الله به عنوان یار و یاور خالص امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام در وارد ساختن این گونه اتهامات نسبت به وی جای تعجب نخواهد بود.

و این در حالیست که با وجود تمام تلاش‌ها بر اثبات اتهام همچنان می‌توان از کتب عامه ادله و شواهد متقن و محکمی را در اثبات اسلام، بلکه ایمان قوی وی یافت نمود. از جمله متن زیر از کتب عامه:

«أنه قد تشرّف بالاسلام بعد سكناه المدينة».

ابولؤلؤ رحمه الله بعد از سکونت در شهر مدینه به دین اسلام مشرف گردید. (۳۰)

و نیز متن زیر از متون تاریخی عامه به نحوی تشکیک و تردید آنان در اثبات مجوسی بودن ابولؤلؤ رحمه الله را می‌رساند:

«كانت طعنته لعمر اسلامه». ضربه زدن ابولؤلؤ رحمه الله به عمر دلیل بر اسلام اوست. (۳۱)

ادله‌ی علمای شیعه در اثبات ایمان و اخلاص جناب ابولؤلؤ رحمه الله

دلیل وجدانی و شاهد درونی:

که در حقیقت می‌توان از آن به عنوان قوی‌ترین دلیل بلکه قوی‌تر از هزار دلیل به کار آید و آن این که در حقیقت اقدام و عمل جناب ابولؤلؤ رحمه الله به جز توفیقی بزرگ از سوی خداوند سبحان و فاعل علی الاطلاق نمی‌تواند باشد، که این توفیق را به سادگی به هر کس ندهند؛ توفیقی در ریشه کن ساختن مؤسس و بنیانگذار بدعت‌ها و هلاک نمودن متهم کننده‌ی رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ به هدیان و بیهوده‌گویی و نابود کردن آزار دهنده‌ی دختر او و آتش زنده‌ی درب خانه و شکننده‌ی سینه و پهلوی او و سقط کننده‌ی فرزند در شکم او که ابولؤلؤ رحمه الله با این اقدام خود قلب مقدس حضرت زهرا سلام الله علیها را خشنود ساخت و نفرین آن حضرت را در حق ضارب و قاتل خویش محقق ساخت و چه توفیقی از این بالاتر؟! (و انما يتقبل الله من المتقين).

اوصاف نامبرده شده برای جناب ابولؤلؤ رحمه الله در روایت احمد بن اسحاق قمی رحمه الله:

که در جای خود پیرامون وثوق و اطمینان از صدور این روایت از امام معصوم عَلِيهِ السَّلَام بحث گردیده (۳۲) که پیامبر مکرم اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ درباره‌ی قاتل عمر او صاف متعددی را ذکر فرمودند که دلالت بر مراتب بالای ایمان آن شخصیت

بزرگوار می‌نماید.

ارتکاز ذهنی مؤمنین و محبین اهل بیت عَلَیْهِمُ السَّلَام:

علمای امامیه از زمان قدیم تاکنون همواره بدون شک و تردید جناب ابولؤلؤ رحمه الله را از شیعیان امیر المؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام بلکه از خواص و اکابر آن حضرت می‌دانسته‌اند و همواره به مدح آن بزرگوار و طلب رحمت خداوند برای او و سرودن اشعار و قصاید در منقبت او می‌پرداخته‌اند و با تمام سعی و تلاشی که اهل سنت در ایجاد شک و تردید در اسلام ابولؤلؤ رحمه الله کرده‌اند (تا چه رسد به ایمان خالص و بالای او) و این گونه مطالب همواره در معرض دید و دسترس علمای اعلام و بزرگوار ما بوده است اما با وجود این در هیچیک از کتابهای رجالی شیعه نمی‌توان مطلبی از علمای بزرگ ما یافت که دال بر تردید در ایمان آن بزرگوار باشد، بلکه چه بسا در موارد متعدد به دفاع از او و پاسخ به شبهات مطرح شده پیرامون شخصیت وی پرداخته‌اند و دلیل فوق را که ما از آن به (ارتکاز ذهنی مؤمنین و محبین اهل بیت عَلَیْهِمُ السَّلَام) تعبیر کردیم، مرحوم آیت الله العظمی خویی رحمه الله و از آن به عنوان «الدلیل الخامس من ادله الحجیه» یاد می‌نمودند. همواره به عنوان یکی از ادله‌ی حجیت در مسائل فقهی و اصولی مورد تاکید قرار می‌دادند

پس ارتکاز اذهان متشرعه در مورد بحث ما می‌تواند یکی از ادله‌ی قوی بر ایمان حضرت ابولؤلؤ رحمه الله به حساب آید.

اخبار امیر المؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام بر استحقاق بهشت برای جناب ابولؤلؤ رحمه الله:

روایتی که حسین بن حمدان خصیبی (متوفای ۳۳۴ هـ) در کتاب هدایه الکبری از پدرش احمد بن خصیب از ابومطلب جعفر بن محمد بن مفصل از محمد بن سنان زاهری از عبدالله بن عبدالرحمن اصم از مدیح بن هارون بن سهد روایت می‌کند که گفت:

شنیدم از امیر المؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام که خطاب به عمر می‌فرمود:

«تو را می‌بینم که به خاطر ظلمهایی که به بدترین وجه به عترت پیامبر اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّم روا داشتی در این دنیا به واسطه‌ی ضربتی که از سوی یکی از بندگانی که تو با ظلم و جور بر او حکم می‌رانی کشته خواهی گردید و به خدا قسم که او با توفیقی که نصیبش می‌گردد بر خلاف میل باطنی تو وارد بهشت می‌گردد» و عمر در پاسخ گفت:

«آیا از کفایت و پیشگویی ابایی نداری؟» امیر المؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام پاسخ داد:

«هر آن چه گفتم بر اساس دانسته‌ها و معلوماتم بود و نه چیز دیگر». (۳۳)

که روایت فوق از حدیث سند روایت، محمد بن سنان را دارد که وی از ثقات بوده و علماء جلیل القدر به روایت و کتابهای او اعتماد می‌نموده‌اند و از حیث دلالت، نمی‌توان روایتی را در دلالت بر اسلام و ایمان ابولؤلؤ رحمه الله صریح‌تر از این روایت از امیر المؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام خطاب به عمر پیدا نمود.

حضور جناب ابولؤلؤ رحمه الله در نماز جماعت مسجد مدینه:

جمله دلائل و شواهد بر اثبات اسلام و ایمان ابولؤلؤ رحمه الله این که، مسلمانان در آن زمان حتی از ورود کفار کتابی به همه مساجد جلوگیری بعمل می‌آوردند، حال اگر ابولؤلؤ رحمه الله در نزد مسلمانان آن زمان کافر محسوب می‌گردیده است، چگونه او را به مسجد مدینه راه می‌داده‌اند، بلکه حتی خود ابولؤلؤ هرگز به خود چنین جرأتی نمی‌توانست بدهد که به مسجدی که در نزد مسلمانان آن زمان دارای اهمیت به ویژه بوده است نزدیک و یا داخل گردد.

اما با این وجود می‌بینیم که در صحاح سته اهل سنت و کتب تاریخی دیگر آنان این مطلب ذکر شده است که ابولؤلؤ رحمه الله

وارد مسجد شد و در صف اول جماعت و آن هم پشت سر عمر بن خطاب قرار گرفت». (۳۴)
 بلکه در بعضی روایات آنان آمده است که: «ابولؤلؤ رحمه الله و عمر در مسجد چند جمله‌ای با یکدیگر نجوی نمودند». (۳۵)

طلب رحمت از خداوند برای ابولؤلؤ رحمه الله از سوی حذیفه بن یمان صحابی رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

که در روایت احمد بن اسحاق قمی رحمه الله از قول حذیفه بن یمان نقل گردیده که گفت:
 «پس خداوند نفرین حضرت زهرا سلام الله علیها را در حق آن منافق مستجاب فرمود و قتل او را بدست ابولؤلؤ رحمه الله قرار داد».
 و حال آنکه حذیفه از جمله بزرگان صحابی رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و صاحب اسرار پیامبر و از خواص شیعیان امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام بوده که پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ برای او اسامی مؤمنین و منافقین را ذکر می‌نموده است.
 از این رو طلب رحمت کردن از خداوند برای ابولؤلؤ رحمه الله از سوی حذیفه کاشف از تبعیت حذیفه از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام در طلب رحمت کردن برای ابولؤلؤ رحمه الله می‌باشد.
 و نیز در آن زمان هرگز مسلمانی برای کافر و یا مجوسی طلب رحمت از خداوند نمی‌کرد مخصوصاً که شخصی چون این صحابی جلیل‌القدر یعنی حذیفه بن یمان باشد و نیز وقتی ناقل این حدیث امام معصوم حضرت امام هادی عَلِيهِ السَّلَام می‌باشد، این خود دلیل قطعی دیگریست بر این که این طلب رحمت از خداوند برای جناب ابولؤلؤ رحمه الله «صدر من اهله و وقع فی محله».

مسلمان بودن دختر ابولؤلؤ رحمه الله:

تاریخ و سیره نویسان از عبدالرحمن بن ابی بکر نقل نموده‌اند که دختر کوچک ابولؤلؤ رحمه الله مسلمان بوده است. (۳۶)

و از آن جا که ابولؤلؤ رحمه الله از اهالی نهانوند بود، که در سال ۱۹ هجری قمری (۳۷) و یا در سال ۲۱ هجری قمری (۳۸) فتح گردیده و هیچیک از مورخین از داشتن دختری به نام لؤلؤ و یا دختری دیگر برای ابولؤلؤ رحمه الله به هنگام اسارت مطلبی ذکر نکرده‌اند و از سوی دیگر نام لؤلؤ که اسمی عربی و مرادف با کلمه‌ی «مروارید» در فارسی می‌باشد می‌رساند که سن دختر ابولؤلؤ رحمه الله (لؤلؤه) به هنگام قتل عمر حداقل ۴ سال بوده است و یا حداقل کمتر از سن بلوغ بوده است و فرزند خردسال به بلوغ نرسیده اشتها به اسلام پیدا نمی‌کند مگر به تبعیت از اسلام پدر. پس یعنی در حقیقت جناب ابولؤلؤ رحمه الله از روی شدت اهتمامش به اسلام دختری در پرتو اسلام تربیت نموده است که در نزد تمامی صحابه معروف و مشهور به مسلمانی بوده است و این چیزی نمی‌تواند باشد مگر دلالت بر نهایت توجه و تقید پدر این دختر یعنی جناب ابولؤلؤ رحمه الله.

خونخواهی امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام نسبت به خون دختر ابولؤلؤ رحمه الله:

تمامی تاریخ و سیره نویسان متفق القولند که بعد از کشته شدن (لؤلؤه) به دست عبیدالله بن عمر فرزند عمر بن خطاب که به خاطر انتقام از خون پدرش و عدم دسترسی به قاتل اصلی یعنی جناب ابولؤلؤ رحمه الله صورت پذیرفت، عده‌ای از صحابه، در راس آنان حضرت امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام و مقداد رحمه الله خواهان قصاص. قتل عبیدالله فرزند عمر بودند که مطلب بن عبدالله نقل می‌کند که امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام خطاب به فرزند عمر فرمود:

«به چه جرم و گناهی دختر ابولؤلؤ رحمه الله را کشتی؟ و رای و نظر امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام و جمعی از بزرگان و صحابه هنگامی که عثمان دربارهی جزا و حکم عبیدالله بن عمر از آنان سؤال کرد بر قتل و قصاص عبیدالله مستقر گردید. (۳۹) و این دلیل متقن دیگریست که بر این که امیرالمؤمنین عَلِيهِ السَّلَام و بزرگان از صحابه، دختر ابولؤلؤ رحمه الله را در زمره‌ی اهل ایمان و اسلام

می دانسته‌اند که شدیداً خواهان قتل عیب‌الله بن عمر به عنوان قاتل وی بوده‌اند و الا هرگز مسلمانی به خونخواهی کافری قصاص نمی‌گردد؛ مخصوصاً با توجه به این که دختر جناب ابولؤلؤ رحمه الله هنوز به سن تکلیف بلکه سن تمیز نرسیده بوده است.

ارتباط ابولؤلؤ رحمه الله با امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام و نیز خواص از یاران حضرت:

شیخ عماد الدین طبری نقل می‌کند:

«به هنگام تقسیم غنایم (در جنگ بین مسلمانان و رومیان) فیروز (ابولؤلؤ رحمه الله) در سهم «مغیره بن شعبه» قرار گرفت، اما چیزی نگذشت که رفت و آمد وی با منزل و خانه‌ی امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام آغاز شد... و پس از مضروب ساختن عمر فرار کرد و به خانه‌ی حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام پناه برد...» (۴۰ ...)

و قبلاً نیز ذکر کردیم که هنگامی که عیب‌الله بن عمر، دختر ابولؤلؤ رحمه الله را به شهادت رسانید امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام و جناب مقداد رحمه الله و تعداد دیگری از صحابه خواهان دستگیری و قصاص وی بودند و در این امر از همه پیگیرتر و شدیدتر حضرت امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام بود که عیب‌الله را همواره تهدید به قصاص می‌نمود، فلذا به محض این که حضرت امیر عَلَیْهِ السَّلَام به خلافت ظاهری نیز رسیدند، عیب‌الله بن عمر از ترس امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام به سوی معاویه گریخت و به وی پناهنده شد و همواره ملازم معاویه بود تا این که در جنگ صفین در زمره‌ی یاران معاویه به هلاکت رسید. (۴۱) و عثمان نیز همواره خطاب به عیب‌الله بن عمر می‌گفت: «خداوند تو را بکشد که مردی (هرمزان) و دختر بچه‌ای (لؤلؤه دختر ابولؤلؤ رحمه الله) را کشتی که از نمازگزاران بودند...» (۴۲ ...). «... قاتلک الله، قتل رجلای صلی و صبیّه» (۴۲ ...). و عجیب‌تر این که عبدالرحمن بن ابی بکر و غیر او نیز روایت نموده‌اند که: «زمین در روز قتل دختر ابولؤلؤ رحمه الله تیره و تاریک گردید...» (۴۳)

تکریم و بزرگداشت مرقد و بارگاه آن بزرگوار از قدیم الایام در بین شیعیان و علمای شیعه:

شیعیان ایران از قدیم الایام بر فراز مضجع و قبر مطهر آن بزرگوار قبر و بارگاه و صحن و سرایی بنا نموده‌اند که همواره مورد تحسین بوده است و این بناء صرفاً به خاطر تعظیم شان او و ایجاد رفاه و آسایش زائرین مرقد آن بزرگوار که از اقصی نقاط جهان تشیع با اعتقاد به علو مقام وی و بر آورده شدن حاجات آنان در نزد خداوند و دست یافتن به قرب الهی به آن مکان مقدس مشرف بر پا گشته است.

و تمامی این اقدامات از قدیم الایام در مرای و منظر بزرگان از علماء شیعه چه در شهر کاشان که به دارالمؤمنین اشتهار داشته و نیز علمای بزرگ شیعه ثر شهر مقدس قم که پایگاه بزرگترین حوزه‌ی علمیه ایران در طول تاریخ بوده قرار داشته است، بلکه چه بسا از بزرگان علمای شیعه همواره آن مکان مقدس را مورد زیارت قرار می‌داده‌اند، مخصوصاً که این زیارت غالباً در روز نهم ربیع الاول و ایام عید الزهراء سلام الله علیها بوده است که حرم مطهر و بارگاه مقدس آن بزرگوار مورد ازدحام جمع کثیری از علماء و موالین و دوستان اهل بیت عَلَیْهِمُ السَّلَام از اکثر نقاط جهان تشیع قرار می‌گیرد.

و تمام این جلوه‌ها و مناظر کاشف دیگرست بر این که شیعیان عالم از قدیم الایام اعم از علماء و توده‌ی مردم بر این اعتقاد راسخ بوده‌اند که جناب فیروز شجاع الدین ابولؤلؤ رحمه الله دارای شانی رفیع و منزلتی منبع در نزد خداوند بوده است و دربارگاه مطهر او می‌تواند حوائج خود را از خداوند متعال مسألت نمایند.

فصل ششم؛ زیارت مراجع تقلید و سایر علماء از بارگاه ملکوتی جناب ابولؤلؤ رحمه الله

مرقد و بارگاه ملکوتی جناب ابولؤلؤ رحمه الله همواره محل زیارت علماء و بزرگان و مراجع تقلید جهان تشیع از قدیم الایام بوده

است که به عنوان نمونه توجه خوانندگان محترم را به متن زیر جلب می‌نمائیم:

«در ماه صفر سال ۱۳۸۱ هجری قمری حضرت آیت الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی رحمه الله به اتفاق جمعی از فضلاء و مدرسین حوزه علمیه قم به شهر کاشان تشریف فرما شده، تا از قبور امامزادگانی که در این شهر و حومه آن مدفون هستند زیارت نمایند که از جمله برنامه ایشان زیارت بقعه بابا شجاع الدین ابولؤلؤ رحمه الله بود که در زمان خود مورد توجه عام و خاص گردید». (۴۴)

فصل هفتم؛ فوت عمر بن الخطاب

الف: جواز قصاص عمر بن خطاب به فتوای اهل سنت

در کتاب بیت الاحزان ص ۱۶۵ آمده است:

«ابن‌ابیحالدید خبری را درباره‌ی «هبار بن اسود» می‌آورد و می‌نویسد:

رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَاَسَلَّم در روز فتح مکه خون هبار بن اسود را مباح فرمود، زیرا هبار زینب دختر رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَاَسَلَّم را با نیزه ترسانیده بود، زینب که در کجاوه می‌رفت و حامله بود، از ترس آن نیزه، جنینش را سقط کرد. سپس ابن‌ابیحالدید می‌گوید:

این خبر را برای استادم ابو جعفر نقیب خواندم. وی گفت:

...وقتی رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَاَسَلَّم خون هبار را برای ترساندن دخترش زینب که موجب سقط جنین او گردید، مباح می‌کند، چنین به نظر می‌آید که اگر رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَاَسَلَّم زنده می‌بود خون آن کس (عمر) را که دختر دیگرش حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها را ترسانده و موجب سقط جنینش (محسن بن علی علیهما السلام) شده را مباح می‌نمود. ابن‌ابیحالدید می‌گوید:

از استادم سؤال کردم آیا این سخن را می‌توانم از شما روایت کنم؟

او گفت:

روایت کن اما نه از قول من». (۴۵)

ب؛ چگونگی فوت عمر

مرحوم شیخ عباس قمی در کتاب معتبر خود «الکنی و القاب ج ۱ ص ۱۴۷» می‌نویسد:

ابولؤلؤ اسمش فیروز و ملقب به بابا شجاع الدین، ایرانی و اهل نهاوند و در مدینه به دنیا آمده و برادر زکوان، عالم مدینه بوده است. ابولؤلؤ در یکی از جنگ‌های ایران و روم به دست رومیان اسیر شد و پیش از سال (۲۱ ه ق) مسلمانان او را از رومها به اسارت گرفتند.

دلیل بر این که ایرانی و اهل نهاوند بود، اینست که وقتی اسیران نهاوند را در سال (۲۱ ه ق) به مدینه آوردند وی به هیچ کودکی از آنها نمی‌رسید مگر این که دست نوازش بر سر آن کودک می‌کشید و گریه می‌کرد و می‌گفت:

عمر جگر مرا پاره کرد زیرا عمر هر روز دو درهم خراج و مالیات از من می‌گیرد - در حالی که از قنقد به خاطر مساعدتش با عمر در حمله به خانه‌ی حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها خراج نمی‌گیرد - این مقدار خراج بر او زیاد و سنگین بود.

روزی نزد عمر آمد و به عنوان تظلم گفت:

این مقدار خراج روزانه بر من زیاد و سنگین است؟

عمر به او گفت:

این خراج برای تو زیاد نیست زیرا شنیدم تو مرد صنعتگر و ماهری هستی که می‌توانی آسیاب را با باد بچرخانی، ابولؤلؤ رحمه الله به عمر گفت:

باشد من سنگ آسیابی برای تو با باد به چرخش در خواهم آورد که همواره تا روز قیامت بچرخد و یا آسیابی را برای تو بسازم که داستانش زبانزد اهل شرق و غرب عالم گردد.

عمر گفت:

این غلام مرا تهدید می‌کند اگر من کسی را با تهمت می‌کشتم، حتما این غلام را به قتل می‌رسانیدم، پس از چندی ابولؤلؤ رحمه الله عمر را به قتل رسانید. (۴۶)

ج: نامه‌ی جناب ابولؤلؤ رحمه الله به عمر بن الخطاب

کیاست و زیرکی جناب ابولؤلؤ رحمه الله در اقدام خود به حدی بود که او مدتی قبل از مضروب نمودن عمر ضمن نامه‌ای به عمر به شکل سر پوشیده و بدون آنکه عمر غرض او را بفهمد از او حکم و سزای کسی که نسبت به حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام و همسر مطهرشان سلام الله علیها هتک حرمت و مورد ظلم و آزار قرار دهد را سؤال نمود و اقدام آینده خود را مستند به نوشته‌ی خود او ساخت.

به متن زیر توجه نمائید:

«ابولؤلؤ رحمه الله به عمر نامه نوشت که جزای کسی که عصیان مولایش را نماید و ملک مولایش را غضب کند و همسر مولایش را مورد اذیت و ضرب و شتم قرار دهد چیست؟

عمر نیز در پاسخ مکتوب داشت: به درستی که قتل چنین کسی واجب است.

فلذا هنگامی که ابولؤلؤ رحمه الله خود را به عمر رسانید تا او را به هلاکت برساند با استناد به مکتوبه او خطاب به او کرد و فرمود: چرا عصیان مولایت امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام را نمودی؟ آنگاه در حالی که او را لعن می‌نمود ضربه‌های پی در پی بر او وارد می‌کرد». (۴۷)

د) خواب دیدن عمر

عمر شب جمعه خواب دید که خروس سرخ رنگی او را با نوک خود یک یا دو یا سه بار زده است، عمر که جهل محض بود و به قول خودش زنده‌های پشت پرده از او داناترند خواب را برای اسماء بنت عمیس نقل کرد و تعبیرش را از او خواست، اسماء گفت: تو را یک مرد عجمی خواهد کشت و خواب عمر روز ششم تعبیر شد و روز چهارشنبه بدست ابولؤلؤ رحمه الله فارسی به قتل رسید (۴۸)

از این که عمر خواب دید که خروس سرخ رنگی او را نوک زد و خود نتوانست خوابش را تعبیر کند و از زنی به نام اسماء بنت عمیس پرسید و او خوابش را تعبیر نمود که مرد عجمی تو را خواهد کشت چه این که خروس در خواب به مرد با غیرت تعبیر می‌شود.

ه) سخنان صاحب ناسخ التواریخ

چون باید حق مطلب ادا شود که ابولؤلؤ رحمه الله مرد با غیرتمند ایرانی و نهاوندی الاصل و شیعه‌ی امیرالمؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام است تمام آنچه را که مرحوم سپهر در ناسخ آورده است را در این جزوه می‌نگاریم تا حقیقت امر معلوم شود و کسانی که می‌خواهند این فضیلت بزرگ را مخفی کنند و روز عیدالزهراء سلام الله علیها را محو کنند تا نامی از آن نباشد و فضائل روز نهم ربیع الاول را از بین ببرند و می‌گویند که ابولؤلؤ رحمه الله خود کشتی کرد به طور کامل می‌نویسیم تا سندی بزرگ و مشتکی بر دهان دشمنان تشیع باشد.

خبر کشته شدن عمر بن الخطاب به دست ابولؤلؤ رحمه الله در سال ۲۳ هـ. ق

چون در این سال زمان موسم حج نزدیک شد عمر بن الخطاب بسیج سفر مکه کرد و زوجات مطهر رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ را نیز با خود کوچ داد و از بیت المال ساز و سازمان سفر ایشان را بساخت و مقرر داشت که عبدالرحمن بن عوف همه جا از پیش روی هودج ایشان کوچ دهد و عثمان بن عفان از قفا برود.

جبیر بن مطعم گوید:

گاهی که در موقف عرفات بودیم مردی از قبیله‌ی «ازد» که زجر طیر می‌دانست از قفای من ایستاده بر عمر بن الخطاب نگران بود، گفت:

سوگند با خدای که پس از این سال هرگز عمر را وقوف عرفات بدست نشود و آن گاه که باتفاق عمر به رمی اجحار مشغول بودیم از قضا سنگریزه بر سر عمر آمد و جراحت کرد، آنمرد گفت:

قطع الله یده، همانا عمر مقتول خواهد شد بالجمله چون عمر بن الخطاب مناسک حج به پایان برد و به سوی مدینه مراجعت کرد از این سوی مغیره بن شعبه که این وقت حکومت کوفه را داشت هم بمدینه آمد تا عمر را دیدار کند و مغیره بن شعبه را غلامی بود که ابولؤلؤ کنیت داشت نام او فیروز بود و مغیره بر او ضریبه ای بسته بود که هر ماه صد درهم از او می‌گرفت و این بر ابولؤلؤ رحمه الله گران می‌آمد تا یک روز به نزدیک عمر بن الخطاب آمد و گفت:

«ای امیر! مغیره بر من ضریبه‌های بیرون از طاق من نهاده که من نمی‌توانم از درآمد چندان به دست بیاورم که هر ماه صد درهم مغیره را بدهم فرمان ده تا از حمل من چیزی کم نهد».

عمر، مغیره را خواند و به رعایت حال ابولؤلؤ رحمه الله سخنی بگفت، روزی دیگر ابولؤلؤ رحمه الله آمد و گفت:

فرمان امیر فایده‌ای نبخشید مغیره از من همان ضریبت را مطالبت می‌کند.

عمر گفت:

حرفه و صنعت تو چیست؟

ابولؤلؤ رحمه الله گفت:

من درودگر، نقاش، کندهگر و آهنگر و از همه این صنعتها آسیای بادی را نیکوتر توانم ساخت، عمر گفت:

با این همه حرفه و صنعت که تو داری این مقدار ضریبت زیاد نیست.

ابولؤلؤ رحمه الله خاموش شد و روی بر تافت که بیرون رود، عمر او را باز خواند و گفت:

از برای ما آسیای بادی بساز که بدان حاجت داریم.

گفت:

چنین کنم و برای تو آسیایی بسازم که آوازه‌ی آن گوش تا گوش جهان را فرو گیرد این را گفت و رفت.

عمر به همه گفت:

این غلام مرا تهدید قتل داد و سینه‌ی او را از کینه‌ی خویش آکنده یافتم.

بالجمله روز دیگر چون عمر به مسجد شد و نماز گذاشت و بر منبر صعود کرد و گفت:

ای مردمان دوش (دیشب) در خواب چنان دیدم که خروسی نزدیک من آمد و مرا دو نوک یا سه نوک زد از این خواب چنان فهم کرده‌ام که اجل من نزدیک شده، مردم گفتند:

ای امیر! خوابی نیک دیده‌ای و تعبیر آن به خیر بودی، پس از منبر فرود شد و دست عبدالله بن عباس را گرفت و از مسجد بیرون رفت و مدتی با هم رفتند، پس عمر نفسی سرد بر آورد و آهی کشید.

ابن عباس گفت:

این دل‌تنگی و اندیشناکی تو چیست؟

عمر گفت:

همانا اجل من نزدیک شده و مرگ من فرا می‌رسد و نمی‌دانم این امر (خلافت) که در آن هستم با چه کسی تعویض کنم!

ابن عباس گفت:

چه می‌گویی در حق حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام که او را با رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ در قرابت و قربت و موافقت در هجرت نظیری ندارد و فضیلت و شجاعت و سبقتش در اسلام نیز مکشوف است.

عمر گفت:

چنین است که تو می‌گویی و او مردم را بر راه راست برد، لکن در طبع او مزاجیست و در طلب این امر سخت حریص باشد و خواهان این امر بر او روا نیست.

ابن عباس گفت:

چه گویی در حق عثمان؟

عمر گفت:

شرف و فضل او فراوان است لکن اگر او والی امر شود بنی امیه و آل ابی معیط را بر گردن مردم سوار کند و در پایان کار به دست شما هلاک می‌شود.

گفت:

در حق طلحه بن عبید الله چه می‌فرمائی؟

عمر گفت:

ای ابن عباس! مبادا که این کار بر او قرار گیرد که او مردی خودستای و متکبر و متنمر است.

گفت:

در حق زبیر بن عوام چه می‌گویی؟

عمر گفت:

او مردی شجاع و سواری دلیر است لکن مردی بخیل است از بامداد تا شامگاه در بقیع می‌ایستد و از بهر یک صاع جو سخن می‌گوید.

گفت:

درباره‌ی سعد وقاص چه اندیشی؟

عمر گفت:

سعد مردی لشکر کش است لکن این کار را نباید.

ابن عباس گفت:

عبدالرحمن بن عوف چگونه است؟

عمر گفت:

مردی نیک است لکن مردی ضعیف است و این کار را باید کسی به عهده بگیرد که عنیف و ضعیف نباشد و با آهستگی ضعیف نباشد، بی آرایش اسراف جوانمرد باشد و بی شائبه بخل نگاهدارنده‌ی مال باشد.

آن گاه گفت:

ای ابن عباس، اگر معاذ بن جبل زنده بود این کار شایسته‌ی او بود، چون من از پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ شنیدم که فرمود: در قیامت میان معاذ و خداوند جز انبیاء واسطه نباشد و اگر سالم مولی حذیفه زنده بود این کار را به او واگذار می‌کردم، که از پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ شنیدم که فرمود:

سالم خدا را دوست می‌دارد و جز از خدا از کسی نمی‌ترسد و اگر ابو عیبده جزّاح زنده بود این امر را به او می‌سپردم که پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود:

هر امتی را امینی است و امین این امت ابو عیبده است.

بالجمله عمر بن الخطاب این سخنها بگفت و دست ابن عباس را رها کرد و به سرای خویش روانه شد.

مردم شیعه می‌گویند:

که اغراض نفسانی و عداوت عمر با حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَام، از این کلمات برهانی روشن است.

آیا فضائل حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَام را از رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ به اندازه‌ی معاذ، سالم و ابو عیبده نشنیده بودند که افسوس بر مرده‌ی ایشان می‌خورد و حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَام را یکی از ایشان نمی‌پنداشت.

و چون چند روزی گذشت ابولؤلؤ رحمه الله علیه قتل عمر را تصمیم عزم داد و او را خنجرى بود مانند خنجر حبشیان که آن دو سر داشت و دسته‌ای در میان داشت تا بشود از هر دو سو زد، آن را گرفت و چیزی بر سر پیچید تا کمتر شناخته شود و به مسجد آمد و در صف اول برای نماز بامداد ایستاد، عمر رسید و پیش روی صف شد و تکبیر گفت:

و مسلمانان تکبیر گفتند، اینوقت ابولؤلؤ رحمه الله از صف جدا شد و بر پیش عمر آمد و او را از چپ و راست شش ضربت زد بر بازو و شکم و از آن زخمها زخمی گران بر زیر ناف آمد و عمر از پای افتاد و بانک در داد که عبدالرحمن کجاست؟

گفتند:

حاضر است.

گفت:

پیش روی صف شود و نماز را به پایان ببرد، عبدالرحمن آمد و در رکعت اول فاتحه و قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ قرائت کرد و در رکعت دوم قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خواند و چون سلام نماز را داد مردم به طرف ابولؤلؤ رحمه الله تاختند و بانک بگیرد بگیرد در دادند هر کس به او نزدیک می‌شد روی بر می‌تافت و او را خنجر می‌زد و سیزده کس را با خنجر زد و شش نفر از آنان مردند؛ از اینجا حدیث ذوشجون شود. بعضی از مورخین اهل سنت و جماعتند می‌گویند:

◀ از آنان که از قفای ابولؤلؤ رحمه الله می‌شتافتند مردی به او رسید و گلیمی بر سر او افکند و مردم رسیدند و او را گرفتند،

ابولؤلؤ @ رحمه الله چون دید گرفتار شده، خویش را زخمی گران زد و بمرد. (۴۹)

◀ محمد بن جریر طبری از گرفتاری ابولؤلؤ رحمه الله سخنی مرقوم نداشته است.

اما جماعتی از مردم شیعه بر آنند:

که ابولؤلؤ رحمه الله بعد از قتل عمر و جراحت کردن چند کس که از قفای او می‌شتافتند از مدینه بیرون شد و از راه بیراهه طی طریق کرده خود را به قم رسانید و از آنجا به کاشان آمد و مردی شیعی بود و در کاشان بود تا وفات یافت سپس شیعیان او را از دروازه‌ی شهر بیرون برده در کنار راهی که به قریه‌ی فین می‌رود به خاک سپردند و لقب او را شجاع الدین دانند و هم اکنون قبر او در کاشان معروف است و بر فراز قبر او گنبدی عظیم و مقصوره‌ی بزرگ است.

عده‌ای از مردم عامه و جماعت ابولؤلؤ رحمه الله را غلامی سیاه از اهالی حبشه دانند که کیش نصاری داشت و روز بیست و هفتم ذی الحجه عمر را زخم بزد و او در سلخ ذی حجه مرد و روز یکشنبه اول محرم به خاک سپردند.

◀ مردم شیعه می‌گویند:

ابولؤلؤ رحمه الله از مردم عجم بود و فیروز نام داشت و از شیعیان حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام بود (۵۰) و اگر غلام مغیره بود از آن است که هر کس از عجم را اسیر می‌گرفتند حکم عبد بر او می‌رفت و در حبشه کسی فیروز نام نکند و کشته نشد چه مقبره‌ی او در کاشان از زمان پیش تاکنون زیارتگاه جماعتی از شیعیان است و از پدران و پسران این خبر رسیده است و قتل عمر بن الخطاب روز نهم ربیع الاول است.

(۵۱)

و محمد بن جریر طبری مرگ او را در ۲۷ ذی الحجه می‌داند یعنی مدت خلافت عمر را ۱۰ سال و ۵ ماه و ۲۰ روز دانسته است که با هیچ حدیث برابر نشود و مردن ابوبکر را در ۲۲ جمادی الآخر خبر می‌دهد. (۵۲)

جا داشت که مرحوم سپهر رحمه الله روایتی را که نقل می‌کنند که ابولؤلؤ رحمه الله آسیایی ساخت و دومی را خواست که بیاید دست بکشد از باب تبرک و آن گاه با خنجر ضربه‌ای به شکم دومی زد و او را هلاک کرد را می‌آورد چون که حضرت زهرا سلام الله علیها هنگامی که عمر نامه فدک را گرفت و پاره کرد و چنان سیلی به فاطمه زهرا سلام الله زد که پخش زمین شدند و حضرت فرمودند:

(مَرَّقَ اللهُ بَطْنَكَ كَمَا مَرَّقَتْ كِتَابِي) خدا شکمت را پاره کند که توسط ابولؤلؤ رحمه الله محقق شد را نقل می‌کردند.

فصل هشتم؛ ابولؤلؤ رحمه الله پس از قتل عمر چگونه به کاشان آمد

مرحوم عماد الدین طبری شیعی مازندرانی در کتاب پراج «کامل بهایی» تالیف ۶۷۵ ه ق می‌نویسد:

پس از آنکه ابولؤلؤ رحمه الله، عمر بن خطاب را به درک واصل کرد، خدمت حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام رسید در حالی که آن حضرت بر روی سکوی درب خانه‌اش نشسته بود، از روی آن سکو برخاست و روی سکوی دیگر درب منزلش نشست، وقتی سر سپردگان عمر، ابولؤلؤ رحمه الله را تعقیب کردند به در منزل حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام رسیدند دیدند حضرت روی سکوی درب منزلش نشسته است سراغ ابولؤلؤ رحمه الله را از آن حضرت گرفتند.

حضرت فرمود:

از وقتی که من اینجا نشستم کسی را ندیدم و حضرت آن شب ابولؤلؤ رحمه الله را بر دلدل (اسب مخصوص، آن حضرت) نشانند و فرمود:

هر کجا دلدل بایستد پیاده شو و دلدل ابولؤلؤ رحمه الله را به کاشان رسانید. (۵۳)

فصل نهم؛ روز به درک واصل شدن عمر

علمائی که قائلند به روز نهم ربیع الاول به عنوان روز قتل عمر

- ۱ - شیخ صدوق از علمای قرن چهارم، طبق روایتی که از امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام روایت می‌نماید.
- ۲ - محمد بن جریر طبری از علمای قرن پنجم در «دلائل الامامه».
- ۳ - هاشم بن محمد از علمای قرن پنجم در «مصباح الانوار».
- ۴ - سید علی بن طاووس (فرزند سید بن طاووس) در «زوائد الفوائد».
- ۵ - حسن بن سلیمان حلی از علمای قرن نهم در «المختصر».
- ۶ - علامه مجلسی از علمای قرن دوازدهم در کتاب ارزشمند «بحار الانوار».
- ۷ - سید نعمت الله جزایری از علمای قرن دوازدهم در «الانوار النعمانیة».
- ۸ - شیخ حسین نوری طبرسی از علمای قرن چهاردهم در «مستدرک الوسائل».
- ۹ - مرحوم شیخ عباس قمی از علمای قرن چهاردهم در «مفاتیح الجنان» و بعضی از علمای متأخرین. (۵۴)

علمائیکه قائل به روز ۲۶ و ۲۷ ذی الحجه هستند

- ۱- شیخ مفید در کتاب مسارالشیعه / ص ۴۸ - ۵۱.
- ۲- شیخ بهایی در ایضاح المقاصد
- ابن ادریس در کتاب سرائر / ص ۹۶.

پی‌نوشتها:

- ۱ - سوره احزاب آیه ۲۱
- ۲ - بحار الانوار ج ۲ ص ۲۰۲
- ۳ - رجال کشی ص ۵۲۸
- ۴ - شفاء الصدور ج ۲ ص ۳۷۲
- ۵ - بحار الانوار ج ۴۷ باب ۱۰ ح ۱۷ و حقیقت وحدت ص ۱۳۷ و مجمع النورین ص ۱۲۴
- ۶ - حقیقت وحدت ص ۱۳۸ و فروع کافی ج ۳ باب تعقیب و الدعاء بعد الصلاه
- ۷ - بحار الانوار ج ۲۷ ص ۵۷
- ۸ - بحار الانوار ج ۲۷ ص ۵۸
- ۹ - بحار الانوار ج ۸ ص ۳۳۷
- ۱۰ - مستدرک سفینه البحار ج ۹ ص ۲۱۳ و آسیاب تبری ص ۶ و ۷
- ۱۱ - حکمت عیدالزهره سلام الله علیها ص ۱۸۳
- ۱۲ - آسیاب تبری صص ۴۰ تا ۴۲
- ۱۳ - آسیاب تبری ص ۴۵
- ۱۴ - حکمت عید الزهره سلام الله علیها صص ۱۷۹ و ۱۸۰

- ۱۵

- ۱۶ - ۳ - حکمت عیدالزهرهء سلام الله علیها صص ۱۸۲ و ۱۸۳
- ۱۷ - بحار الانوار ج ۳۱ و ج ۹۵ ص ۱۲۰ و ص ۳۵۱، به نقل از زوائد الفوائد و نیز المختصر ص ۴۴
- ۱۸ - سوره مائده آیه ۲۷
- ۱۹ - آسیاب تبری صفحات ۳۰ تا ۳۲
- ۲۰ - ارشاد القلوب دیلمی ج ۲ ص ۲۸۵ و آسیاب تبری ص ۱۶
- ۲۱ - مستدرک سفینه البحار ج ۹ ص ۲۱۳ به نقل از مشارق الانوار الیقین ص ۷۹، مدینه المعاجز ج ۲ ص ۴۴ و ص ۲۴۴، الهدایه الکبری ص ۱۶۲ و بحار الانوار ج ۳۰ ص ۲۷۶ و آسیاب تبری ص ۱۷
- ۲۲ - تاریخ دمشق ج ۳۸ ص ۶۸، الغدیر ج ۸ ص ۱۳۴، المصنّف ج ۵ ص ۴۷۹، المعلی ج ۱۱ ص ۱۱۵، تاریخ طبری ج ۳ ص ۳۰۲ و تاریخ یعقوبی ج ۲ ص ۱۶۱
- ۲۳ - الفتوح ج ۲ ص ۱۶۱
- ۲۴ - العدد القویه ص ۳۲۸، صحیح بخاری ج ۴ ص ۲۰۴، سنن الکبری بیهقی ج ۳ ص ۱۱۳ و المصنّف صنعانی ج ۳ ص ۵۴۹
- ۲۵ - الثقات ابن حیان ج ۲ ص ۲۴۰
- ۲۶ - تاریخ طبری ج ۳ ص ۳۰۳ و تاریخ دمشق ج ۳۸ ص ۶۱
- ۲۷ - فتح الباری ابن حجر ج ۷ ص ۵۱
- ۲۸ - فصل الخطاب فی تاریخ قتل عمر بن خطاب ص ۲۰۳
- ۲۹ - مستدرک سفینه البحار ج ۹ ص ۲۱۳
- ۳۰ - آسیاب تبری ص ۸ و المصنّف صنعانی ج ۵ ص ۴۷۴
- ۳۱ - عیون الاخبار ج ۲ ص ۱۴۳ و فصل الخطاب فی تاریخ قتل عمر بن خطاب ص ۱۷۸ و آسیاب تبری ص ۸
- ۳۲ - المستدرک ج ۲ ص ۵۲۲، التذکره فی اصول الفقه ص ۴۴، فصل الخطاب فی تاریخ قتل عمر بن خطاب ص ۵۸.
- ۳۳ - هدایه الکبری ص ۱۶۲
- ۳۴ - مسند ابی یعلی، ج ۵، ص ۱۱۶؛ صحیح ابن حیان، ج ۱۵، ص ۳۳۲؛ تاریخ دمشق، ج ۴۴، ص ۴۱۰؛ اسدالغابه، ج ۴، ص ۷۶؛ موارد الظمان، ص ۵۳۷.
- ۳۵ - طبقات الکبری، ج ۳، ص ۳۴۱؛ تاریخ المدینه، ج ۳، ص ۸۹۶؛ تاریخ المدینه، ج ۳، ص ۸۹۴؛ نیل الاوطار، ج ۶، ص ۱۶۰
- ۳۶ - المحلی ج ۱ ص ۱۱۵؛ المصنّف ج ۵ ص ۴۷۹
- ۳۷ - البدایه و النهایه ج ۷ ص ۱۲۷
- ۳۸ - تاریخ یعقوبی ج ۲ ص ۱۵۶
- ۳۹ - تاریخ دمشق ج ۳۸ ص ۶۸ و الغدیر ج ۸ ص ۶۸.
- ۴۰ - کامل بهایی ص ۲۸۳ نسخه خطی و اسرار الامامه ص ۳۲۵
- ۴۱ - الغدیر ج ۸ ص ۱۳۶
- ۴۲ - الطبقات الکبری ج ۵ ص ۱۶؛ تاریخ دمشق ج ۳۸ ص ۶۴ و الغدیر ج ۸ ص ۱۳۳
- ۴۳ - المحلی ج ۱۱ ص ۱۵ و المصنّف صنعانی ج ۵ ص ۴۷۹
- ۴۴ - تذکره امامزاده آقا علی عباس و بابا شجاع الدین ص ۱۵ و آسیاب تبری ص ۴۵

- ۴۵ - بیت الاحزان ص ۱۶۵، زیور عرش الهی ص ۹۸ و آسیاب تبری ص ۳۲ و ۳۳
- ۴۶ - حکمت عید الزهرا سلام الله علیها صص ۱۷۸ و ۱۷۹
- ۴۷ - طریق الارشاد ص ۴۵۶ و آسیاب تبری ص ۱۷ و ۱۸
- ۴۸ - حکمت عیدالزهراء ص ۱۷۶ به نقل از حیوه الحیوان دمیری ج ۱ ص ۴۹۲
- ۴۹ - ما در این جزوه در صفحاتی ثابت کردیم که ابولؤلؤ رحمه الله خودکشی نکرده است.
- ۵۰ - ما در این جزوه ثابت کردیم که ابولؤلؤ رحمه الله از شیعیان خاص مولی الموحدين حضرت امیرالمؤمنین علی عَلَیْهِ السَّلَام بوده است.

۵۱ - ناسخ التواریخ ج ۳ صص ۴۶ - ۵۰

۵۲ - ناسخ التواریخ ج ۳ ص ۵۵

۵۳ - حکمت عیدالزهراء سلام الله علیها ص ۱۸۲

۵۴ - آسیاب تبری ص ۳۰

۵۵ - حکمت عیدالزهراء سلام الله علیها ص ۱۴۵

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیفزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی

ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۲۳۳۳۰۴۵) (۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی

جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل

و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق

روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده

است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار

شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است،

هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی

اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رسانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از

پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بداند، نگاه می‌دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

